

Uues õppekavas võidutsevad valikained

Uue õppekava järgi on gümnaasiumis kolmandik valikainetundide päralt. Pintsaklipslaste põlvkonnal polnud neid aga ühtegi.

Birgit Püve

birgit@ekspress.ee

Aasta tagasi võttis endine emakeeleõpetaja **Raivo Juurak** osa arutelu, kus võimlemisõpetajad selgitasid, kui kahjulik on lastele istudes õppimine. Tekivad skolioos, küfoos, lordoos ja teised pahad hädad. Väideti koguni, et juba viiendas klassis on need lülisamba moodend paljudel lastel olemas!

Selline jutt ajas marru muusikaõpetajad, kes nägid läbi kõneldu tagamõtte – saada võimlemistunde juurde.

See kohtumine on ajakirja Haridus toimetajal Juurakul siiani meele: "Asi võib minna küüniliseks, kui tundide arv on tähtsam kui lapsed. Õpetajate arvates on k o i k i aineid liiga palju – välja arvatud nende endi aine!"

Rõhk eesti ja võõrkeelele

Tänavu sügisest õpetavad koolid uue riikliku põhikooli ja gümnaasiumi õppekava järgi. Eelmise õppekavaga võrreldes on selles rohkem eesti keele, A-võõrkeele (kooli valitud prioriteetne võõrkeel) ja matemaatika tunde. Põhikoolis kasvas neist igapäev arv 105 tunni võrra aastas.

Varem algasid inglise või saksa keele tunnid viiendas klassis. Praegu õpitakse A-võõrkeelt esimesest klassist alates kolme tundi nädalas. Kui Nõukogude ajal ei olnud mitte ühtki valikainetundi kogu kooliaja jooksul, siis uue õppekava järgi moodustavad need näiteks gümnaasiumis kogu ainetest kolmandiku.

Mille arvelt uuendused tulevad?

"Ära on jäänud sellised ained nagu sõjaline õpetus, anatoomia ning N Liidu ajalugu," loetleb Riikliku Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskuse õppekavade osakonna juhataja **Auli Udde**. Praegused koolijut- sid pole kuulnudki ÜKT ehk ühiskondliku kasuliku töö tundidest, mida tuli teha veel paarteist aastat tagasi. Või sellest, kuidas kool saatis lapsi õunaaeda ja kartulipõllule korjamistalgutele.

Praegune valikainete hulk on küll suur, tunnistavad eksperdid, aga need ei ole kohustuslikus õppekavas sees – kool saab valiku teha ise. Udde toob näiteks religiooni-õpetuse, perekonnaõpetuse, psühholoogia...

Lisaainete valik nagu ülikoolis

Kui **Tõnu Ots** (endine dr Noormann) oli direktor, siis oli tema koolis kelnarikursus. Algul õpetajad üllatusid, aga selgitus valikule oli lihtne: poisid õpivad lipsu kandma ja sirge seljaga käima, pluss elementaarseid viisakusreegleid.

Praegu püüavad mõned asutused haridusministeeriumis läbi suruda isamaalise kasvatus või majandusõpetuse tunde. Sa-

Kohustuslike õppetundide arv nädalas

1986/87. aastal	1996/97. aasta	2002/2003. aastal
1-3 klass 24 tundi	1-3 klass 20-25 tundi	1-3 klass 20-25 tundi
4 klass 29 tundi	4 klass 25 tundi	4 klass 25 tundi
5 klass 30 tundi	5 klass 28 tundi	5 klass 28 tundi
6 klass 31 tundi	6 klass 30 tundi	6 klass 30 tundi
7 klass 32 tundi	7 klass 30 tundi	7 klass 30 tundi
8 klass 33 tundi	8 klass 32 tundi	8 klass 32 tundi
9 klass 33 tundi	9 klass 34 tundi	9 klass 34 tundi
10-11 klass 34 tundi	10-12 klass 35 tundi	10-12 klass 35 tundi

1986. aasta kohustuslikud õppeained, mida enam ei õpetata:

nõukogude riigi ja õiguse alused, kodulugu, anatoomia, astronoomia, joonestamine, sõjaline algõpetus. Ei nõuta enam ühiskondliku kasuliku töö (ÜKT) tundide tegemist.

mas õpetab osa koole juba ammu majanduslik valikainena.

1997. aastal haridusministeeriumis koostatud valikainete ja -kursuste teatmik näeb välja kopsakam kui mõni õpik. Ligi 300 leheküljel soovib ministeerium järgmisi kursusi juba alates 9. klassist

- ökofüsioloogia,
- molekulaarfüüsika (rakendusega soojusenergeetikasse),
- teadustöö põhialused (Tartu ülikoolis õpetatakse seda esimese kursuse üliõpilastele),
- probleemide väljad matemaatikas,
- täiendavaid küsimusi planimeetriast,
- arvuti kasutamine andmete haldamisel,
- sotsiaaluuringud: ühiskonnaelu innovatsioonid,
- inglise ja saksa ärikeel,

• prantsuse kirjanike tekstid jne.

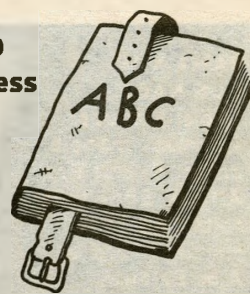
Paljud neist ainetest on raskusastmelt ülikooli sissejuhatavad või isegi ülikoolis esimestele kursustele loetavad ained.

Kas tundide arvul ja õppetulemustel on seos?

Möödunud nädalal kerkis üles teema emakeele ja kirjanduse tundide mahu vähenemisest ning kirjanduse kui eraldi aine kadumisest. Eesti Emakeeleõpetajate Selts nõuab järjekindlalt vastupidist: kirjandus peab jääma eraldi aineks.

"Tundide arv ei tohiks olla väga rangelt ette nähtud. Kõik sõltub ikkagi sellest, millal ja kuidas mingit ainet õpetada," ütleb Juurak. Seda tõestab ka Taanis tehtud uurimus, kus analüüsiti taani keele

KOOLILOOD
Eesti Ekspress
jätkab
artiklisarja,
mis räägib
muutustest
koolielus.

REPROD

ENNE JA NÜÜD: Plakatit sõnadega "Emake Venemaa kutsub!" (vasakul) võib praegune koolijüts näha ehk ainult Venemaa ajaloo valikkursusel. Ülemine plit pärineb värskeimast ajalooõpikust: Konstantin Pätsi ühestki vanemast lektüürist ei leia.

tundide arvu ja eksamihinnete seost. Tulemus oli üllatav – seost ei leitud!

Selle asemel, et viia kirjandus emakeeletunni alla, peaks Juuraku sõnul viima viimase just kokku kirjandusega – lugemise kaudu omandab laps keele palju lihtsamalt.

Õpetajate koolitusega tegelev **Tarmo Salumaa** peab tähtsamaks seda, et lapsed saaksid koolist kätte sotsiaalse pädevuse ja õppimisoskuse. "Iga aine on harjunud kujutama ennast ette autonoomselt – aga oluline on just koostöö ja eri ainete integratsioon." Tundide arvust olulisem on õpetajate oskusteadmiste parandamine.

Õpilaste maksimaalse lubatud nädala koormuse sätestab põhikooli- ja gümnaasiumiseadus. Esimese klassi laps võib saada 20 õppetundi nädalas. Gümnaasiumiõpilaste kohta ütleb asja muudetud seadus, et tunde peab nädalas olema vähemalt 32. Ülempiiri seadus ei kehtesta ning annab seega võimaluse ka täiskasvanute mõistes korralikuks töönädalaks.

Kümblusmeetod ja tugiope

Kõvasti on muutunud ka õpetamise nipid. Näiteks kaheksa kohalikku venekeelset kooli püüavad lastele eesti keele suhu saada enne 10. eluaastat. Kanada keelepsühholoogid väidavad, et kuni 10. eluaastani suudavad eranditult kõik lapsed kiiresti võõrkeeli õppida. Keelekümbusmeetodil õpetatakse kõiki aineid esimesest klassist peale võõrkeeles.

Rapla Vesiroosi gümnaasium katsetab diferentseeritud õpet. Eesti keele või matemaatika tunni ajal läheb kõigist kolmest paralleelklassist üks osa õpilasi süvaõppe ja teine põhirühma. Murdeas maha jäänud poisid jõuavad põhirühmas, kus asju selgitatakse põhjalikumalt ja lihtsamalt, uuesti järje peale ja lähevad varsti süvaõppe üle. Mõnes aines võib õpilane olla süvaõppes, teises aga põhiõppes.

Mitmes Eesti koolis kasutatakse juba tugiope (maha jäänud õpilased lähevad tunni ajal väiksemasse rühma, kus nad õpivad sama asja).